

tako čudovito presajeno in kdor je hotel z resnično slastjo uživati, mu ni bilo več treba umeti angleško, marveč — slovensko. In to je bilo tudi na licu publike pisano z vso razločnostjo! — In s tem, menim, sem dokaj zadostno konstatirala, kako uspešno je pesnik rešil svojo nalogo. —

Angleži imamo prozaičen, a zelo izrazit pregovor: The proof of the pudding is in the eating. Preizkušnja sleherne umetnine je učinek, ki ga napravi. Drame se ne sme samo brati in v dobesednem smislu razumeti, marveč tudi slišati in občutiti. Pri Shakespearju, ki je zavoljo svojega velikega literarnega pomena, zavoljo važnih problemov, ki jih njegov tekst nudi jezikoslovcem in strokovnjakom, vsaj toliko zanimiv kot zavoljo svojega preprostejšega pesniškega čara, bi vse prelahko kdo spregledal, da so celo v njegovi lastni domovini tisoči in stotisoči, ki s slastjo uživajo njegove drame, ne da bi v najmanjši meri poznali njih tekst. Bolj nego vsak drug naš pesnik, je Shakespeare umel izbirati svoje besede tako, da se umevanje notranjega pomena že s polja hladnega razuma dviga na polje intuitivnih simpatij.

S tega poslednjega, najbolj notranjega stališča se mi vidijo prevodi Otona Župančiča presenetljivo posrečeni, kot se je to takoj dalo čutiti pri predstavi Komedije zmešnjav in pri čitanju Macbetha, Beneškega trgovca in Sna kresne noči.

Nehvaležno in tudi nepravilno bi bilo, ako končam ta opazovanja, ne da bi omenila interesantne predgovore ter izdatne opombe J. Kelemine. Umevajočemu čitatelju nudijo skrajno dobrodošlo pomoč. Ako bi si smela dovoliti kritiko, bi predlagala, naj bi se v teh opombah prvotni angleški tekst še obilneje citiral. S prevodom pri roki in s pomočjo opomb bi čitatelj, ki angleškemu jeziku ni posebno vešč, gotovo s slastjo in zanimanjem zasledoval dotična mesta.

Marija Kmetova:

Zima.

Tako tih je beli sneg in tako majhen je svet. Še za misel je komaj prostora. Ogromna teža sedmih križev leži na meni. Vse izsušeno, izžeto je telo; odrevene so kosti.

Težka je tvoja pot, Gospod. Tako izlahka se je bilo pričelo, pa je koj legel mrak na ozke stezice. Žarek ljubezni — kako je izginil, komaj da sem dehnila! Radóst matere — otroci — kako brž se je zavila v trpljenje. Kako se prepregla čez in čez s solzami prečutih, neskončnih noči, s skrbmi bodečimi, z dnevi težkega

x

Fran Lipah: Cvetje bajam.

x

dela. Vse lepote so se zaslužnile v misli na kruh za šestero
želodčkov in na bodočnost vseh teh, ki so izrasli iz mene. Redke
so postale besede, pogled se je splašil, sključil hrbet, ki je čakal
na udarce. In ko že vsi otroci so si pota izbrali, sem osamela —
in prosjačim zdaj pri tem zdaj pri onem svojem otroku — in
iščem oddiha. In vidim: starost povsod je odveč.

Zdaj spet sem na romanju.

V tem kraju mi nekoč zibel je tekla, zdaj tu je moj sin. In
odkar sem bila odšla z mladostjo v svet, nisem bila še v kraju
domačem. In sram me je; sram vpričo teh gričev, gozdičev, njiv
in ljudi. Ker mlada sem bila takrat in moja lica so bila zardela.
Zdaj v vsem tem kraju kakor v ogledalu se vidim. Vem, da se
je iz rdečih lic izmotal obraz, ki v gubah in jarkih izgleda, kakor
bi se bilo kamenje tajalo na njem. Sram me je.

In strah.

Ker vidim, ker vem, da zdaj ne bo nobene poti več.

Le ona zadnja bo še, ki bo vsa tvoja, Gospod.

Mrazi me.

Tako tih je beli sneg. Tako majhen, majhen je svet...

Še za misel je komaj prostora.

Fran Lipah:

Cvetje bajam.

(Eno dejanje.)

Šerif-aga;

Alí, njegov sin;

Džaverí, hči Šerif-age;

Hajdija, njena služkinja;

Džordže, vojak iz Macedonije.

* Hiša Šerif-age v predmestju Berata v Albaniji. Za časa bojev pred svetovno
vojno. Pomladni večer.

Albanska soba: sive preproge, temnordeč minder, levo okno na cesto, tri
srednja na vrt in strehe sosednih hiš. V ozadju med cipresami minaret in še
dalje stara trdnjava Kale. Na vrtu cveto bajame, ena se vzpenja tik pod levim
oknom: vonj njenega cvetja polni sobo.

Na minderu kraj cvetja sedi Džaveri nepremična, žalostna, zamišljena.

Iz daljave molitev hodže:

«Ellahu ekber, ešhedu enlailaha illal...»

Džaveri: Pridi, prijatelj večer, pridi, pozabljenje narave, mir dela
in spanje dneva! Moje misli so spoznale, da je dan delavec
kruha, po poslu bežeč, večer pa je odpuščanje dneva, tako
blažen je njegov tajni mir.